

Z kroniki naukowej

TOWARZYSTWO NAUKOWE ÓSRODEK BADAŃ NAUKOWYCH IMIENIA WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO W OLSZTYNIE

Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie (OBN), podlegający od momentu jego powołania w 1961 r. Stowarzyszeniu Społeczno-Kulturalnemu „Pojezierzu”, w ciągu sześciu lat swojej działalności osiągnął stopień organizacyjny, uzasadniający przekształcenie tej placówki w samodzielne towarzystwo naukowe. W związku z tym już w 1967 r., z inicjatywy Kuratorium oraz Rady Naukowej OBN, podjęto starania o przekształcenie Ośrodka w towarzystwo naukowe o charakterze instytutu regionalnego. Do wniosku nadania Ośrodkowi osobowości prawnej przychylił się Wydział I Nauk Społecznych PAN stwierdzając, iż OBN — dzięki posiadanym już pracownikom, opublikowanym wydawnictwom naukowym, systematycznie powiększanym zbiorom i czytelnii, jak również stosunkowo szeroko rozbudowanym kontaktom naukowym — odpowiada w pełni wymogom stawianym regionalnym ośrodkom tego typu. Wydział I PAN wyraził zdanie, iż przekształcenie Ośrodka w towarzystwo naukowe powinno wywrzeć dodatni wpływ na organizację i rozwój badań naukowych w Olsztynie, stwarzając oparcie dla systematycznie prowadzonych studiów nad doniosłą ze względów poznawczych i politycznych problematyką Warmii i Mazur. Jest to szczególnie potrzebne właśnie w Olsztynie, który nie posiada wyższej uczelni humanistycznej.

W okresie przygotowawczym opracowano i skonsultowano w środowiskach naukowych i u władz rejestracyjnych statut i regulamin Ośrodka. Wniosek o rejestrację stowarzyszenia poparło 43 pracowników nauki i działaczy kulturalnych z województwa olsztyńskiego oraz 25 naukowców z całego kraju.

Dnia 15 czerwca 1968 r. odbyło się zebranie założycielskie towarzystwa naukowego pod nazwą „Ośrodek Badań Naukowych imienia Wojciecha Kętrzyńskiego”. Zebraniu przewodniczył prof. dr Józef Burszta, który przed rozpoczęciem obrad udekorowany został Złotą Odznaką Honorową „Zasłużonym dla Warmii i Mazur”, przyznaną przez Prezydium WRN w Olsztynie.

Zagajając dyskusję sekretarz generalny OBN, Władysław Ogrodziński, przedstawił projekt statutu towarzystwa. Statut opiera się na podstawach prawnych obowiązujących w instytutach działających na Ziemiach Zachodnich. W myśl statutu głównym zadaniem towarzystwa jest utrzymanie i rozwój placówki, która w przyszłości winna przekształcić się w instytut naukowo-badawczy. Wokół placówki winien skupiać się i rozwijać ruch naukowy w województwie olsztyńskim, jak również kontakty naukowe z badaczami i instytucjami naukowymi w całym kraju. Podstawowymi komórkami organizacyjnymi ruchu naukowego mają stać się w Ośrodku komisje naukowe. OBN, jako towarzystwo naukowe, będzie podlegać Wydziałowi I PAN, finansowany będzie i nadzorowany przez Prezydium WRN w Olsztynie.

Projekt statutu został przedyskutowany przez uczestników zebrania, które uchwaliło jego przyjęcie, wybierając Komisję celem wprowadzenia zgłoszonych poprawek. Przedyskutowano następnie i przyjęto wnioski, przedstawione przez Komisję Wnioskową. Uchwalone wnioski dotyczyły m. in. przyznania godności

członków honorowych OBN (nadano ją osobom zasłużonym dla rozwoju nauki i kultury na Warmii i Mazurach) oraz podziękowania Stowarzyszeniu Społeczno-Kulturalnemu „Pojezierze” za dotychczasową opiekę nad placówką.

Zebrań przystąpiło następnie do wyboru władz towarzystwa. Wybrano 19-osobową Radę Naukową, 3-osobową Komisję Rewizyjną i 3-osobowy Sąd Koleżeński. Po posiedzeniu konstytuującym ogłoszono wyniki wyborów władz. Skład Prezydium Rady Naukowej przedstawia się następująco: prezes — prof. dr Józef Burszta, wiceprezesi — prof. dr Bolesław Dąbrowski, prof. dr Jerzy Lisikiewicz, sekretarz — mgr Władysław Ogrodziński, skarbnik — mgr Jerzy Szymański. Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej został doc. dr Wiktor Prandota, a przewodniczącym Sądu Koleżeńskiego — doc. dr Waclaw Minakowski.

Nowo utworzone towarzystwo naukowe zostało w dniu 1 VII 1968 r. ujęte w rejestrze stowarzyszeń i związków przez Urząd Spraw Wewnętrznych Prezydium WRN w Olsztynie.

Stanisława Badowska

TRADYCJE POLSKIE NA POMORZU ZACHODNIM — TEMATEM SESJI NAUKOWEJ W SZCZECINIE

Z okazji 23-rocznicy wyzwolenia Szczecina, 25-rocznicy Deklaracji Ideowo-Programowej PPR, 45-rocznicy powstania Związku Polaków w Niemczech oraz 10-rocznicy TRZZ odbyła się w dniach 26 i 27 kwietnia 1968 r. w zamku książąt pomorskich w Szczecinie sesja naukowa poświęcona tradycjom polskim na Pomorzu Zachodnim w okresie 20-lecia międzywojennego, zorganizowana przez Szczecińskie Towarzystwo Kultury, Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich oraz Towarzystwo Przyjaciół Szczecina.

W sesji udział wzięli przedstawiciele władz wojewódzkich i miejskich, organizacji społeczno-politycznych, b. aktywiści Związku Polaków w Niemczech, naukowcy, nauczyciele, działacze ruchu regionalnego i TRZZ.

Sesję otworzył prof. dr Piotr Zaremba, przewodniczący WK FJN w Szczecinie, który podkreślił jej znaczenie naukowe oraz fakt udziału w obradach — obok naukowców — byłych działaczy polonijnych. Następnie M. Łempicki, przewodniczący Prezydium WRN w Szczecinie, dokonał aktu dekoracji zasłużonych działaczy polonijnych odznaczeniami państwowymi, przyznanymi im przez Radę Państwa. Edmund Braciejewski, działacz Polonii szczecińskiej, otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, a Stanisława Perek, działaczka TRZZ ze Stargardu — Srebrny Krzyż Zasługi. Pamiątkową odznaką „Gryfa Pomorskiego” udekorowani zostali: doc. dr Jan Chodera z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu i Anna Piornak — b. działacze Polonii Szczecińskiej. Ponadto dyplomy WK FJN w Szczecinie za zasługi w dziele odbudowy polskości na ziemi zachodniopomorskiej otrzymali następujący działacze polonijni: Paweł Ledwołorz, Ludwika Omieczynska, Józef Mozolewski, Władysław Narożyński, Anna Piornak i Józef Wałęsiak.

Następnie zabrał głos Henryk Huber, sekretarz KW PZPR w Szczecinie, który w imieniu wojewódzkich władz partyjnych powitał uczestników sesji, kierując szczególnie serdeczne słowa pod adresem przedstawicieli bojowników o polskość tych obszarów, a w imieniu Rady Naczelnej TRZZ życzenia pomyślnych obrad złożył Henryk Jaroszyk, były działacz polonijny, poseł na Sejm PRL.

Po uroczystości inauguracyjnej, przewodnictwo sesji objął dr Henryk Lesiński, dyrektor Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Szczecinie, przewodniczący ZW TRZZ. W pierwszym dniu obrad referaty wygłosili: dr W. Wrzesiński, *Eksterminacyjna polityka Niemiec w stosunku do mniejszości narodowych w Niem-*